

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8CdoR/5/2025
Identifikačné číslo spisu:	5120207808
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5120207808.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky W. D., narodenej X. S. XXXX, Ž., T. XXXX/XX, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Peter Strapáč, PhD., s. r. o., Čadca, Ul. 17. novembra 3215, IČO: 50 473 522 a manžela G. D., narodeného XX. S. XXXX, Ž., C. XXX, zastúpeného spoločnosťou PLANA VSKY&PARTNERS s. r. o., Bytča, 1. mája 52/18, IČO: 54 156 076, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov na čas po rozvode k maloletým deťom G. D., narodenému X. I. XXXX, D. D., narodenej XX. S. XXXX a B. D., narodenému X. V. XXXX, zastúpeným kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, za účasti Krajskej prokuratúry Žilina, Moyzesova 20, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 21P/138/2020, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 31. októbra 2024 sp. zn. 14CoP/192/2024, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 31. októbra 2024 sp. zn. 14CoP/192/2024 v potvrdzujúcom výroku o neupravení styku otca s maloletými deťmi a v súvisiacich výrokoch o trovách konania a trovách štátu z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia v r a c i a na ďalšie konanie.

Dovolanie o d m i e t a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd v Žiline (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 21P/ 138/2020- 1051 z 30. apríla 2024 rozviedol manželstvo účastníkov konania W. D., narodenej X. S. XXXX a G. D., narodeného XX. S. XXXX, uzavreté dňa 2. februára 2008 v Žiline, zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu Žilina vo zväzku 46, ročník 2008, strana 4, poradové číslo 27; maloleté deti G. D., narodeného X. I. XXXX, D. D., narodenú XX. S. XXXX a B.R. D., narodeného X. V. XXXX, zveril na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky; vyslovil, že obaja rodičia sú oprávnení maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok; otcovi maloletých detí uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého G. sumou XXX eur mesačne, na výživu maloletej D. sumou XXX eur mesačne a na výživu maloletého B.O. sumou XXX eur mesačne, a to vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletých; vyslovil, že styk otca s maloletými deťmi neupravuje; uložil rodičom a maloletým deťom podľa § 37 ods. 2 písm. d) zákona č. 36/2005 Z. z. Zákona o rodine v znení účinnom (ďalej len „Zákon o rodine“), povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny

Žilina, odbor sociálnych vecí a rodiny, referát poradensko-psychologických služieb Žilina, Hurbanova 16, a to v pravidelných intervaloch, podľa pokynov psychológa, po dobu 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia, za účelom odstránenia vzájomného konfliktu, zlepšenia vzájomnej komunikácie a vzťahov medzi rodičmi a medzi rodičmi a deťmi navzájom. Výslovil, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania; žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania o neodkladnom opatrení. Slovenská republika má nárok na náhradu trov štátu v rozsahu 100 %; uložil matke povinnosť nahradiť trovy štátu vo výške 426,86 eura na účet Okresného súdu Žilina do 6 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia; uložil otcovi povinnosť nahradiť trovy štátu vo výške 2 021,86 eura na účet Okresného súdu Žilina do 6 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

1.1. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 18, § 19 ods. 1, § 23 ods. 1 až 3 § 24 ods. 1, ods. 3 a 4, § 25 ods. 1 a 2 § 62 ods. 1 až 5; § 63 ods. 3, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1 Zákona o rodine, § 100 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) a na základe výsledkov vykonaného dokazovania ustálil, že účastníci uzavreli manželstvo dňa 2. februára 2008 v Žiline, zapísané je v knihe manželstiev Matričného úradu Žilina vo zväzku 46, ročník 2008, strana 4, poradové číslo 27, z ktorého pochádzajú maloleté deti G. narodený K. X. I. XXXX, D. narodená dňa XX. S. XXXX a B. narodený dňa X. V. XXXX. Súd prvej inštancie považoval za preukázané, že vzťahy medzi účastníkmi sú narušené, v manželstve účastníkov nastal rozvrat, pre ktorý manželstvo už nemôže plniť svoj účel. Rozvrat manželstva spôsobilo výrazne rozdielne osobnostné nastavenie manželov v partnerskom a rodinnom živote. Rodina z dôvodu neehospodárneho finančného správania sa manžela a zadlžovaniu manžela strádala. Rozdielny prístup vo vzájomných vzťahoch pri riešení partnerských a rodinných záležitostí, nevhodná a následne aj nedostatočná komunikácia viedli k citovému odcudzeniu medzi manželmi. Manželia nežijú v spoločnej domácnosti od júna 2020, spoločne neehospodária, ani spoločne nezabezpečujú potreby jednotlivých členov domácnosti, nemajú spoločné záujmy. K obnoveniu manželského spolužitia za obdobie od rozpadu spoločnej domácnosti nedošlo. S rozvodom manželstva obaja súhlasili, preto súd prvej inštancie návrhu vyhovel. Konštatoval, že manželstvo účastníkov už nie je schopné tvoriť harmonické a trvalé životné spoločenstvo, v ktorom by boli vytvorené zdravé podmienky pre výchovu ich maloletých detí.

1.2. Súd prvej inštancie na čas po rozvode zveril maloleté deti G., D. a B. do osobnej starostlivosti matky. Pri hodnotení výchovného a rodinného prostredia vhodného pre zabezpečovanie výchovy a starostlivosti o deti, vychádzal aj zo znaleckého posudku č. 14/2022 vypracovaného znalcom C.. C., pohovoru s maloletými deťmi, ktoré nesúhlasili so zverejnením záznamu z vykonaného pohovoru a na základe zisteného skutočného stavu dospel k záveru, že u matky budú potreby maloletých detí zabezpečené lepšie. Jej výchovné prostredie je taktiež podporné najmä pre ich vzájomné súrodenecké vzťahy, zdravý psychický, fyzický, emocionálny a sociálny vývoj. Matka disponuje všetkými predpokladmi potrebnými na zabezpečenie plnohodnotnej starostlivosti o maloleté deti, čo bolo konštatované aj zo strany znalca, s ktorými závermi sa súd prvej inštancie stotožnil. Vo vzťahu k maloletému G. podotkol, že jeho prejavovaný názor nekorešponduje s jeho najlepším záujmom, pričom názor dieťaťa nemôže byť nadradený kritériu najlepšieho záujmu dieťaťa. Obom rodičom zostalo zachované právo maloleté deti zastupovať, spravovať ich majetok, keďže ani u jedného z rodičov neboli zistené okolnosti, ktoré by ich z tohto práva vylučovali, či obmedzovali.

1.3. Pri rozhodovaní o výške výživného súd prvej inštancie porovnaním možností, schopností a majetkových pomerov u oboch rodičov, s prihliadnutím na odôvodnené potreby maloletých detí, určil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletému G. sumou XXX eur, malotej D. sumou XXX eur a maloletému B. sumou XXX eur. Na strane maloletých detí zohľadnil ich vek, obdobie aktívneho rastu, s čím sú spojené náklady so zabezpečením ošatenia, obuvi a stravy, ako aj všetky náklady potrebné na uspokojenie jeho potrieb vrátane bývania, zdravotnej starostlivosti a hygienických potrieb. Otec sa k svojim výdavkom nevedel relevantne vyjadriť, resp. predložiť doklady o svojich výdavkoch. Matka preukázala všetky výdavky, ktoré súviseli so starostlivosťou o maloleté deti, ktoré špecifikovala. Podľa zaužívanej súdnej praxe platí, že výživné, ktoré hradí povinný rodič na všetky deti, ku ktorým má vyživovaciu povinnosť, by malo predstavovať 20 až 30 % jeho čistého príjmu, s prihliadnutím na individuálne okolnosti každého konkrétného prípadu. Súd prvej inštancie k majetkovým pomerom

rodičov uviedol, že za obdobie od 7/2019 do 6/2020 bol príjem matky vo výške XXX,XX eura, za obdobie od 1/2022 do 12/2022 v sume X XXX,XX eura, za obdobie od 1/2023 do 10/2023 v sume X XXX,XX eura a za obdobie od 11/2023 do 3/2024 v sume X XXX,XX eura. Matka poberá na maloleté deti rodinné prídavky v sume 60 eur na každé z nich. Príjem otca bol zdokladovaný len u zamestnávateľa Daniel Kropf Transporte AG za obdobie od 2/2023 do 12/2023 v sume X XXX,XX švajčiarskych frankov a podľa výplatných pásov v mesiaci január 2024 v sume X XXX,XX švajčiarskych frankov a vo februári 2024 v sume X XXX švajčiarskych frankov. Za obdobie 2/ do 4/2023 otec maloletých predložil výplatné pásky, avšak k príjmu sa odmietol vyjadrovať. V rokoch 2021 a 2022 pracoval v Čechách, kde vykonával prácu pravidelne a to prepravu balíkov, za ktorú mesačne fakturoval XX XXX až XX XXX Kč. V období od 20. apríla 2022 do 15. augusta 2022 bol práceneschopný a poberal nemocenské dávky v celkovej sume XX XXX T.. V kontexte uvedeného podotkol, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Príjem otca bol v sledovanom období výrazne vyšší, preto jeho pomery umožňujú hradiť výživné v určenej výške. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

1.4. V záujme usporiadania vzájomných vzťahov medzi rodičmi a deťmi, súd prvej inštancie nariadil výchovné opatrenie na dobu 6 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia v súlade s § 37 ods. 2 písm. d) Zákona rodine. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v súlade s § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“). O trovách konania štátu, ktoré vznikli z titulu znalečného a v súvislosti s úradným prekladom písomností otca z jazyka nemeckého do jazyka slovenského, súd prvej inštancie rozhodol tak, že uložil matke povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Žilina trovy konania štátu v sume 426,86 eura, po zohľadnení zloženého preddavku matkou v sume 150 eur. Otcovi uložil povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Žilina trovy konania štátu v sume 2 021,86 eura, každému v lehote 6 mesiacov od právoplatnosti rozsudku v súlade s § 232 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 31. marca 2024 sp. zn. 14CoP/192/2024 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch okrem výroku o rozvoze manželstva; vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení skonštatoval správne zistenie skutočného stavu veci, ako aj správne právne posúdenie. Stotožnil sa s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie. K uplatneným odvolacím námietkam uviedol, že otec v odvolacom konaní neuviedol žiadne nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré objektívne nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie, a ktoré by spĺňali procesné podmienky uvedené v § 366 CSP. Ak aj otec okrem iného v odvolaní poukázal na nesprávne skutkové zistenia, k tomu odvolací súd poznamenal, že je viazaný zisteným skutočným stavom veci súdom prvej v súlade s § 383 CSP okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. V tejto súvislosti skonštatoval, že súd prvej inštancie vykonal všetky relevantné dôkazy navrhnuté stranami, tieto dôkazy vyhodnotil a z hodnotenia dôkazov ustálil skutočný stav, z ktorého pri rozhodovaní vychádzal. Akcentoval, že objektívnym explicitne stanoveným zákonným kritériom pre rozhodnutie vo veci maloletého je záujem maloletého dieťaťa, čo korešponduje s podstatou a účelom základného práva maloletého dieťaťa na rodičovskú výchovu a starostlivosť a tomuto právu zodpovedajúcemu základnému právu obidvoch rodičov na starostlivosť a výchovu o svoje dieťa. Obsah týchto práv je homogenizovaný nielen v práve, ale súčasne aj v povinnosti na sústavnú starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj dieťaťa v zmysle § 28 ods. 1 písm. a) Zákona o rodine. K namietanej výške určeného výživného odvolací súd s poukazom na ustanovenia § 62 ods. 1, 4 a 5 v spojení s § 75 ods. 1 Zákona o rodine skonštatoval, že určené výživné zodpovedá zisteným majetkovým pomerom otca s odkazom na dôvody uvedené súdom prvej inštancie v bodoch 28. a 29. odôvodnenia. Doplnil, že otec v konaní osobitne výdavky maloletých detí nespochybnil, konštatoval len vysoké výdavky na prácu v zahraničí, zvýraznil daňový bonus matky a prídavky na deti, pričom nebol spochybnený jeho príjem. V tejto súvislosti podotkol, že matka si plní a bude plniť svoju vyživovaciu povinnosť aj formou osobnej starostlivosti, na ktorú skutočnosť súd prihliada zo zákona, ktorá je postavená na roveň finančným plneniam, ako aj zabezpečuje maloletým deťom bývanie.

2.2. Následne posudzujúc najlepší záujem maloletého dieťaťa v súlade s čl. 5 Základných zásad Zákona o rodine, čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa vo vzťahu maloletému G.M., sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie v otázke zverenia maloletého G. do osobnej starostlivosti matky, ktoré je v jeho najlepšom záujme. Akcentoval, že otec pracuje na turnusy v zahraničí, kedy je maloletý G. bez dozoru, čo sa prejavilo v jeho vzdelávacích výsledkoch, ale aj v jeho skúsenostiach s alkoholom.

2.3. V súvislosti s nariadením výchovného opatrenia sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, s prihliadnutím na zabezpečenie riešenia vzťahov medzi rodičmi a deťmi, ako eliminovanie negatívnych dopadov na ne v ďalšom procese vývoja. K namietanému neupraveniu styku otca k maloletým deťom, hoci otec považoval za nevyhnutné, aby súd pristúpil v záujme budovania a prehĺbovania vzťahov detí k otcovi, odvolací súd uviedol, že si je plne vedomý vo vzťahu k posudzovanej problematike, že žiaden rodič nie je schopný dať dieťaťu širokospektrálne všetko, čo dieťa pre svoj život potrebuje, čím odvolací súd nemal na mysli materiálnu stránku zabezpečenia dieťaťa, preto pokiaľ tomu nebránia významné okolnosti, rovnocenná participácia každého rodiča na výchove a starostlivosti o každého maloletého už od jeho narodenia je veľmi významná a nezastupiteľná. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že maloleté deti D. a B. sa obávajú o svoju bezpečnosť v prítomnosti otca, preto odvolací súd skonštatoval, že nie je za daných podmienok výchovný priestor využiť k styku otca s maloletými deťmi, ak tento záver zodpovedá skutočnému stavu ustálenému súdom prvej inštancie.

2.4. K namietanej výške trov konania štátu, odvolací súd s odkazom na náležité odôvodnenie uvedené súdom prvej inštancie v bode 37, nepovažoval za spravodlivé navrhované riešenie otca, ktorému bolo uložené nahradiť trovy konania štátu, ktoré vznikli v súvislosti so zabezpečením prekladu ním predložených listín z jazyka nemeckého do jazyka slovenského. Aj s posúdením tejto otázky sa odvolací súd stotožnil so závermi uvedenými súdom prvej inštancie, ktorý zohľadnil individuálne skutkové okolnosti danej veci. Poznamenal, že zvolenej argumentácii uvedenej súdom prvej inštancie nemožno z hľadiska jej racionálnosti, dostatočnosti, či vo svetle naplnenia zmyslu a účelu ochrany záujmov detí ako osobitne zákonom chránených subjektov, nič vytknúť. Na základe uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch ako vecne správny potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 52 CMP s konštatovaním, že nezistil výnimku pre aplikáciu ustanovenia v zmysle § 55 CMP.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie otec (ďalej len „dovolateľ“), ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V súvislosti s dovolacím dôvodom uplatneným podľa § 420 písm. f) CSP namietal nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, nevysporiadanie sa v dostatočnom rozsahu s relevantnými argumentmi, ktoré predstrel. Podľa názoru dovolateľa odvolací súd nekriticky prevzal argumentáciu súdu prvej inštancie bez adekvátneho preskúmania jej obsahu. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. III. ÚS 177/202, I. ÚS 118/2013, ako ja rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/98/2017. V súvislosti s namietanou výškou výživného zdôraznil, že sa posudzuje samostatne u každého z maloletých detí samostatne. Za súčasného právneho stavu nemožno priznať spotrebné mesačné výživné vo výške vyššej, než sú preukázané náklady na dieťa, a to ani v prípade, ak to pomery rodiča dovoľujú. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 730/2014, R 65/2018, ako aj na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 650/15. Podľa názoru dovolateľa súdy nižšej inštancie vôbec nezohľadnili tie skutočnosti, že odporca pracuje vo Švajčiarsku, kde má na ich pomery podpriemerný plat, platí si nájomné vo Švajčiarsku a aj na Slovensku, aby sa mohol stretávať so svojim synom, ako aj životné náklady na život, bez akéhokoľvek kultúrneho vyžitia. Ďalej namietal nezohľadnenie životných nákladov oprávnených, ktoré sú nevyhnutné a potrebné, ktoré podľa jeho názoru nemôže byť z dlhodobého hľadiska udržateľné. K otázke osobného styku s maloletými deťmi s poukazom na ustanovenie § 24 ods. 5 Zákona o rodine namietal nerešpektovanie hmotnoprávnych ustanovení Zákona o rodine pri úprave styku otca s maloletými deťmi. V tejto súvislosti poznamenal, že

nie je totiž z ústavnoprávneho hľadiska žiaduce nadradovať modely fungovania vzťahov medzi oddelenými rodičmi a maloletými deťmi, ktoré majú orgány verejnej moci zažité, nad záujem dieťaťa, ktorý je definovaný v čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa (Ústavný súd Českej republiky sp. zn. II. ÚS 363/03). Zdôraznil, že v tomto prípade bolo potrebné zisťovať, ktoré okolnosti viedli k strate kontaktu medzi druhým rodičom a dieťaťom, či spočívali v osobe preferenčného rodiča alebo oprávneného rodiča, či šlo o zavinené konanie alebo nezáujem a pod. Z uvedených dôvodov žiadal prehodnotenie súdnych rozhodnutí v záujme maloletých detí. Taktiež bol toho názoru, že sa sudy nižšej inštancie nesprávne vysporiadali s otázkou zverenia všetkých troch detí do osobnej starostlivosti matke. Nezohľadnili, že deti spoločne dlhšiu dobu nebývali a maloletý Peter nemá zabezpečené také životné a pohodlné podmienky, ako v bydlisku otca, s poukazom na R 45/1970 a na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 266/2010. Podľa názoru dovolateľa, sudy sa nesprávne vysporiadali so skutočnými udalosťami a rozhodli v rozpore so záujmami maloletých detí. Každé dieťa má právo sa stretávať s obidvoma rodičmi, pričom súd bez riadneho odôvodnenia neupravil žiaden styk maloletých detí s otcom, čo považoval za rozporné so zákonnou právnou úpravou, ako aj s uvedenými rozhodnutiami vyšších súdnych autorít. Napokon dovolateľ namietal výrok o trovách konania štátu. Preloženie ním predkladaných listinných dôkazov ako pracovnej zmluvy, či nájomnej zmluvy bolo nevyhnutné pre správne vedenie konania a pre zabezpečenie spravodlivosti v procese. Navrhol napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Matka vo vyjadrení k dovolaniu považovala uplatnené dôvody za subjektívne. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP s poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 90/2010, 8Cdo/87/2017, 7Cdo/169/2022. Bola toho názoru, že ide o dlhoročný spor a dokazovanie, v rámci ktorého otec uvádzal, že pracuje vo Švajčiarsku, môže synovi kúpiť rifle za 500 eur a pod., má jednoznačne finančné prostriedky na to, aby platil výživné. Opakovane sa správal arogantne a povýšenecky. V súvislosti so súdne zvereným maloletým Petrom do osobnej starostlivosti matky, otec neustále bojkotuje súdne rozhodnutie. Keď je otec v zahraničí, maloletý G. je bez dozoru alebo iba so starou mamou. Pričom podľa jej vyjadrenia, otec stále nabádal maloletého G., aby nešiel k mame, aby sa s ňou nestretával a maloletý G. sa otca bojí. Vo vzťahu ku správaniu sa otca podotkla, že nerešpektuje žiadne súdne rozhodnutie a ignoruje sudy. Konanie trvalo viac ako 5 rokov a podľa jej názoru postupom súdov nižšej inštancie nedošlo k porušeniu žiadnych procesných práv otca. Navrhla dovolanie odmietnuť. Uplatnila si nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

5. Kolízny opatrovník sa k doručenému dovolaniu otca písomne nevyjadril.

6. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky vo vyjadrení k dovolaniu považovala uplatnenú argumentáciu dovolateľa týkajúcu sa nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia za nedôvodnú. Z rozhodnutí súdov nižšej inštancie je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov sudy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie a ako ich posudzoval odvolací súd, ako aj aké a skutkové právne závery zaujali. K namietaného výroku o neupravení styku otca s maloletými deťmi, odkázala na bod 45. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, v ktorom sa odvolací súd s námietkou otca riadne vysporiadal. V tejto súvislosti podotkla, že odvolací súd bol viazaný zisteným skutočným stavom súdom prvej inštancie. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, s poukazom na ustanovenie § 432 ods. 2 CSP, nepovažovala uplatnený dovolací dôvod za náležité vymedzený, a dovolanie za nedôvodné.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a dôvodné len vo vzťahu k výroku o neupravení styku otca s maloletými deťmi.

8. V danom prípade dovolanie bolo podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých, ktoré konanie je od 1. júla 2016 upravené Civilným mimosporovým poriadkom. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je upravený v ustanovení § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého na konania podľa tohto zákona sa použijú

ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže ustanovenia § 76 a § 77 CMP obsahujúce niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovujú inak“; posudzovanie prípustnosti dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, je potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP .

9. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

10. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

11. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

13. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

14. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutie spravodlivosti).

15. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (sp. zn. II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/140/2019, 4Cdo/120/2019).

16. V rámci uplatneného odvolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP, dovolateľ namietal nepreskúmateľnosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, nevysporiadanie sa s jeho podstatnou argumentáciou, ale len prebratie argumentácie uvedenej súdom prvej inštancie, najmä vo vzťahu k určení výživného, zverenia maloletého G. do osobnej starostlivosti matke, neupravení styku s deťmi a k výroku o povinnosti otca zaplatiť trovy konania štátu, ktoré vznikli v súvislosti s prekladom listinných dôkazov predloženým dovolateľom.

17. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že sudy nižšej inštancie pri rozhodovaní o úprave práv a povinností rodičov na čas po rozvoze k maloletým deťom G., narodenému dňa X. I. XXXX, D. narodenej dňa XX. S. XXXX a B.i narodenému dňa X. V. XXXX, vychádzali zo správ kolízneho

opatrovníka o prešetrení výchovného prostredia maloletých detí, z vykonaného pohovoru, ale najmä zo záverov znaleckého posudku vo vzťahu k otázke zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti jednému z rodičov. Uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 6CoP/60/2020-91 z 19. novembra 2020 s právoplatnosťou od 24. novembra 2020, odvolací súd nariadením neodkladného opatrenia rozhodol o zverení maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti matky a otca tak, že maloleté deti budú v osobnej starostlivosti matky každý párny kalendárny týždeň od nedele predchádzajúceho nepárneho kalendárneho týždňa od 18.00 hod. do nedele párneho kalendárneho týždňa do 18.00 hod. a v osobnej starostlivosti otca každý nepárny kalendárny týždeň od nedele nepárneho kalendárneho týždňa do 18.00 hod. Uvedené neodkladné opatrenie nikdy nebolo rodičmi maloletých detí rešpektované. Maloleté deti D. a B. dlhodobo od júna 2020 žijú s matkou a maloletý G. s otcom. Zhodnotením vhodnosti výchovného prostredia maloletých detí znalcom C.. W. C., najmä vo vzťahu k maloletému G., o zverenie ktorého dovolať žiadal, vyplýva, že aktuálne výchovný štýl je možné považovať za ohrozujúci zdravý fyzický, psychický, sociálny a emocionálny vývin maloletých detí. Uvedené však nemožno konštatovať u matky. Znalec v súvislosti posudzovaním otázky ako vnímajú maloleté deti situáciu medzi rodičmi poznamenal, že maloletý G. prevzal rétoriku otca a aj počas znaleckého vyšetrenia tvrdil, že „otec je obeťou aj vo firme a aj v ich vzťahu“. Zároveň konštatoval u maloletého G. prítomné znaky ovplyvňovania a manipulácie zo strany otca, ktorý pôsobí na postoj maloletých detí významne disfunkčne až kontraproduktívne. Matka vplyva na postoj maloletých detí tak, aby čo najmenej eskalovala aktuálnu situáciu. Výchovné prostredie otca pôsobí na maloletého G. negatívne, nakoľko v minulosti dochádzalo k jeho dlhodobému zlyhávaniu v škole v rámci jeho správania sa, prospechu, zanedbania starostlivosti o neho, keďže otec sa mu nemohol plnohodnotne venovať v poobedných hodinách a mal tendenciu bagatelizovať všetky tieto aspekty a z nich vyplývajúce súvislosti. Výchovné prostredie otca pôsobí na maloletú D. a na maloletého B. aktuálne ohrozujúco, odmietajú byť v jeho výchovnom prostredí a nemajú tak aktuálne skúsenosť s tým, ako by bolo realizované. Výchovné prostredie matky pôsobí na maloletú D. a na maloletého B. pozitívne. Zmenou prostredia, ktoré bolo nevhodné pre ich zdravý vývoj z dôvodu pretrvávajúcich konfliktov medzi rodičmi, sa maloleté deti stabilizovali, majú dostatok možností na pozitívny rozvoj svojich zručností a schopností, ako aj majú dostatok pozornosti, podporného prostredia a rovnako im matka umožňuje bezpodmienečný styk s osobami aj z pôvodnej primárnej rodiny ich otca. Výchovné prostredie matky má na maloletého G. pozitívny vplyv, ktoré je významne ovplyvnené dĺžkou pobytu maloletého G. E. tomto prostredí. Odohráva sa mimo bydliska matky, prípadne prostredníctvom jeho kontaktu so súrodencami v škole. V kontexte uvedeného znalec skonštatoval, že výchovné prostredie u matky je vhodnejšie pre zdravý vývoj maloletých detí. Zo záveru vyplývajúceho zo znaleckého posudku vyplynulo, že aktuálny stav, kedy maloletý G. žije s otcom a maloleté deti D. a B. s matkou, nie je vhodný pre zdravý psychický a fyzický vývoj maloletých detí. Všetky tri deti v rozhovore a aj v rámci diagnostiky jednoznačne uviedli, že by chceli byť v spoločnej domácnosti. Znalec preto ustálil, že pre zdravý psychický a fyzický vývoj maloletých detí je vhodné, aby všetky tri maloleté deti vyrastali spoločne. Navrhované zverenie všetkých troch maloletých detí do jej osobnej starostlivosti je v ich záujme.

18. Odvolací súd k namietanému zvereniu maloletého G. do osobnej starostlivosti matky, s poukazom na čl. 5 vety prvej Základných zásad Zákona o rodine, čl. 8 dohovoru, čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, citujúc dôvody uvedené súdom prvej inštancie v bode 21., sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie v otázke zverenia maloletého G. do osobnej starostlivosti matky, prihliadajúc na zistený skutočný stav, z ktorého vyplynulo, že otec pracuje na turnusy v zahraničí, kedy je maloletý G. bez dozoru. Otec v uvedenom čase osobne a riadne nedohliada na jeho výchovu, čo sa prejavuje v jeho výchovnovzdelávacích výsledkoch, ale aj v jeho skúsenosti s alkoholom. Vzhľadom na aktuálne narušené vzťahy medzi rodičmi, pri minimálnom predpoklade dosiahnutia konsenzu v otázkach týkajúcich sa výkonu rodičovských práv k maloletým deťom, sa odvolací súd stotožnil so zverení maloletého G. do osobnej starostlivosti matky, v záujme priority stabilizovania výchovného prostredia a eliminovania negatívnych dopadov na maloleté deti (body 39. až 42. odôvodnenia).

19. K namietanému určeniu výživného pre maloletého G. v sume XXX eur, pre maloletú D. v sume XXX eur a pre maloletého B. v sume XXX eur, odvolací súd okrem základných kritérií, z ktorých sa vychádza pri určovaní výživného vrátane právnej úpravy vyplývajúcej z ustanovení § 62 ods. 1 a 2, ods. 4 a 5, § 75 ods. 1 Zákona o rodine zdôraznil, že otec osobitne výdavky maloletých detí nespochybnil,

konštatoval len jeho vysoké náklady na prácu v zahraničí, zvýraznil daňový bonus matky a poberanie prídavkov na maloleté deti matkou. Zhrnutím zisteného skutočného stavu konštatoval, že príjem otca bol deklarovaný len u zamestnávateľa - Daniel Kropf Transporte AG za obdobie 2/2023 do 12/2023 v sume X XXX,XX švajčiarskych frankov a za mesiac január 2024 v sume X XXX,XX švajčiarskych frankov so zdôraznením, že otec sa v priebehu konania na súde prvej inštancie odmietal vyjadrovať k otázkam súdu, týkajúcim sa jeho príjmu a podklady za predchádzajúce obdobie nepredložil. Len uviedol, že v rokoch 2021 a 2022 pracoval v Čechách, zabezpečoval prepravu balíkov a mesačne fakturoval XX XXX - XX XXX Kč, pričom v odvolaní netvrdil, ani nepreukázal opak. Vychádzajúc zo zaužívanej súdnej praxe pri určovaní výživného platí, že výživné má predstavovať 20-30 % čistého príjmu povinného rodiča, odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zhodnotil sociálne a majetkové pomery rodičov, osobnú starostlivosť matky o maloleté deti, ich odôvodnené potreby s odkazom na ich konkretizáciu uvedenú súdom prvej inštancie a právo dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov (body 37. a 38. odôvodnenia).

20. Nadväzujúc na uvedené, dovolací súd konštatuje, že dovolateľom namietaná nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia vo vzťahu k úprave práv a povinností rodičov na čas po rozvoze nie je dôvodná. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia uvedené odvolacím súdom v bodoch 37. až 42. spĺňa náležitosti zákonné náležitosti vyplývajúce z § 393 CSP v spojení s § 220 ods. 2 CSP, lebo zodpovedá základnej formálnej štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Vysporiadanie sa s uplatnenými podstatnými odvolacími námietkami vo vzťahu k otázke zverenia maloletého G. do osobnej starostlivosti matky a určenia výživného pre maloleté deti pochádzajúce z manželstva, odvolacím súdom možno považovať za dostatočné aj v zmysle § 387 ods. 3 CSP.

21. Civilný sporový poriadok umožňuje odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v rozsudku v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V takom prípade sa môže obmedziť v odôvodnení len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody. Zákon však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie, pokiaľ sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre dovolateľa (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. (Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1296 s.).

22. V preskúmvanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v súlade s § 387 ods. 1 CSP, pričom sa stotožnil s jeho odôvodnením, na ktoré v podrobnostiach odkázal (§ 387 ods. 1 a 2 CSP). Z odôvodnení rozhodnutí prvoinštančného a odvolacieho súdu, chápaných v ich organickej, kompletizujúcej jednote (sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Odvolací súd sa vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami otca vo vzťahu k otázkam zverenia maloletého G. do osobnej starostlivosti matky a určenia výživného pre všetky tri maloleté deti, ako aj sa stotožnil so závermi uvedenými súdom prvej inštancie k týmto otázkam. Nadväzujúc na uvedené dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozsudku dáva dostatočné odpovede na uplatnenú podstatnú argumentáciu dovolateľa v zmysle § 387 ods. 3 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, lebo z jeho obsahu vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Z uvedeného dôvodu vo vzťahu k výrokom o zverení maloletého G. do osobnej starostlivosti matky na čas po rozvoze a o určení výživného na maloletého G. v sume XXX eur, na maloletú D. v sume XXX eur a na maloletého B. v sume XXX eur, namietaná

nepreskúmateľnosť a nevysporiadanie sa s podstatnou uplatnenou argumentáciou, nepredstavuje existenciu vady zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

23. K namietanému výroku o neupravení styku otca s maloletými deťmi D. a B., dovolací súd uvádza, že z obsahu spisu vyplýva, že v podanom návrhu na rozvod manželstva sa matka domáhala aj úpravy styku otca s maloletými deťmi na čas po rozvode. V priebehu konania sa postoje rodičov k úprave styku menili s prihliadnutím na rozdielnosť ich názorov v otázke zverenia maloletého G. do osobnej starostlivosti jednému z rodičov (v spise na č. l. 181, 250). Z okolností týkajúcich sa realizácie styku z obsahu spisu vyplýva, že sa styk realizuje každú nedeľu o 18.00 hod, pred bydliskom otca vo vzťahu medzi matkou a maloletým G. a pred bydliskom matky vo vzťahu medzi otcom a maloletými D. a B.. Ide krátke, informatívne stretnutia formou rozhovoru v trvaní 5-10 min. Matka sa s maloletým G. stretáva aj mimo nedele v prípade, ak mu potrebuje niečo kúpiť napr. v lekárni a pod. V rámci podaného odvolania otec namietal aj výrok o neupravení styku, ktorý styk chcel upraviť najmä s maloletou D. a s maloletým B.. Odvolací súd vo vzťahu k uplatnenej námietke len všeobecne konštatoval nevyhnutnosť vytvorenia takým podmienok pre rovnocennú participáciu každého rodiča na výchove a starostlivosti o každého maloletého, aby ich vzájomné vzťahy sa podriadili vyššiemu princípu. S odkazom na dôvody uvedené v bode 22. rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré citoval, dospel k záveru, že skutkové okolnosti danej veci dostatočne odôvodňujú rozhodnutie súdu prvej inštancie o tejto otázke.

24. Z obsahu odvolania otca k tejto otázke však vyplýva, že otec nesúhlasil s neupravením styku s maloletými deťmi súdom prvej inštancie. Podotkol, že z konania bolo zrejmé, že matka otcovi kontakt s deťmi neumožňuje. Považoval za nevyhnutné, aby súd pristúpil k úprave styku v záujme budovania a prehĺbovania vzťahov medzi ním a deťmi, lebo po rozpade spoločnej domácnosti maloleté deti stratili pravidelný kontakt s otcom. V kontexte uvedeného poznamenal, že aj súd prvej inštancie zdôraznil, že je povinnosťou oboch rodičov zabezpečiť deťom zdravé rodinné prostredie a chrániť ich pred negatívnymi vplyvmi. Je v záujme dieťaťa, aby udržiavalo rodinné väzby s obidvoma rodičmi. Napokon v rámci odvolacieho návrhu otec navrhol aj zmenu napadnutého výroku o neupravení styku s uvedením rozsahu úpravy styku s maloletou D. a s maloletým B..

25. Nadväzujúc na uvedené dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozsudku vo vzťahu k výroku o neupravení styku a s tým súvisiacej námietky uplatnenej v odvolaní, nedáva dostatočné odpovede na uplatnené relevantné argumenty v zmysle § 387 ods. 3 v spojení s § 393 ods. 2 CSP. Len samotné stotožnenie sa so závermi uvedenými súdom prvej inštancie, bez vysporiadania sa s podstatnými námietkami uplatnenými v odvolaní, nemožno preto považovať za dostatočné a preskúmateľné (I. ÚS 116/2020).

26. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. V zmysle judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07).

27. Nedostatok vysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami otca uplatnenými v odvolaní vo vzťahu k výroku o neupravení styku otca s maloletými deťmi v napadnutom rozsudku odvolacieho súdu, je tak závažným nedostatkom tohto rozhodnutia, ktorého intenzita sama osebe zakladá porušenie jeho procesných práv v takej miere, že možno konštatovať porušenie práva na spravodlivý proces. Odvolací súd je povinný vysporiadať sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní aj v prípade tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 CSP (III. ÚS 314/2018, IV. ÚS 372/2020).

28. Pokiaľ z výsledkov vykonaného dokazovania a ustáleného skutočného stavu súdom prvej inštancie vyplynulo, že dohoda o úprave styku s maloletými deťmi medzi rodičmi nie je možná, resp., že rodičia neupravenie styku podmieňovali zverením resp. rozdelením súrodencov do osobnej starostlivosti každému rodičov, vo veci samej bolo potrebné preto rozhodnúť aj o úprave styku otca s maloletými deťmi. Vysporiadanie sa s uplatnenou námietkou odvolacím súdom uvedené v bode 45. nemožno považovať za súladné s § 387 ods. 3 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, len s odkazom na odôvodnenie súdu prvej inštancie uvedené v bode 22., ktoré sa navyše týkalo posúdenia vhodného výchovného prostredia pre zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti jednému z rodičov. Z jeho obsahu v podstate nevyplyvajú žiadne dôvody, lebo súd prvej inštancie otázku neupravenia styku otca s maloletým deťmi v odôvodnení výslovne neriešil. Súď upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvoze, ak sa rodičia o styk s maloletým dieťaťom nevedia dohodnúť alebo ak je dosiahnutie dohody inak aj objektívne nemožné.

29. Právo styku rodiča s dieťaťom je právom, ktoré vznikne tomu rodičovi, ktorému nie je dieťa rozhodnutím súdu zverené do jeho osobnej starostlivosti. Právo styku vychádza z čl. 41 ods. 4 z ústavy, vyplýva z viacerých ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa, ako aj z čl. 8 dohovoru, z ktorého vyplýva pozitívny záväzok štátu chrániť záujmy rodiny a prispievať aktívne k udržiavaniu a obnovovaniu rodinnoprávných väzieb. Právo styku a zásady jeho správneho výkonu sa premietajú do judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorý opakovane konštatuje, že „je v záujme dieťaťa, aby udržiavalo rodinné väzby s odlúčeným rodičom a aby nebolo odtrhnuté od svojich koreňov“ (Gogulu proti Nemecku, sťažnosť č. 74969/01), resp. „že dieťa má právo na to, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov a prejavíť svoje city skutočne slobodne bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča (Hansenová proti Turecku, sťažnosť č. 36141/97). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Španielsku z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06, I. ÚS 736/2016).

30. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd konštatuje, že konanie je zaťažené existenciou vady zmätočnosti vo vzťahu k výroku o neupravení styku otca, preto uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP je dôvodný. Len samotné stotožnenie sa so závermi uvedenými súdom prvej inštancie, bez vysporiadania sa s podstatnými námietkami uplatnenými v odvolaní, nemožno preto považovať za dostatočné a preskúmateľné (I. ÚS 116/2020).

31. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ namieta odklon od ustálenej rozhodovacej praxe v otázke zverenia maloletého G. do osobnej starostlivosti matky z dôvodu nerešpektovania skutočností, že maloleté deti dlhšiu dobu spolu nebývali a maloletý G. nemá zabezpečené také životné a pohodlné podmienky ako v bydlisku otca. V tejto súvislosti poukázal na judikát R 45/1970, v zmysle ktorého je niekedy vhodnejším opatrením aj keď výnimočne oddelená výchova maloletých detí, súrodencov. Ďalej poukázali na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I ÚS 266/2010, z ktorého relevantnú časť týkajúcu sa posúdenia najlepšieho záujmu dieťaťa pri zverení do výchovy jednému z rodičov. Napokon namieta aj otázku určenia spotrebného výživného, ktoré považoval za neprimerané. Podotkol, že v samotnom odvolaní poukázal na to, že matka poberá daňový bonus vo výške 140 eur na každé dieťa a rodinné prídavky vo výške 60 eur na každé dieťa, ktoré finančné prostriedky mali byť taktiež zohľadnené pri posudzovaní výšky výživného. Na podporu uvedeného poukázali na judikát R 65/2018, v zmysle ktorého prídavok na dieťa je štátna sociálna dávka, ktorou štát prispieva rodičovi či inej oprávnenej osobe na výchovu a výživu nezaopatreného dieťaťa. I keď povinnosť prispievať na výživu maloletých majú predovšetkým rodičia a vyplácanie prídavkov na deti nenahradzuje plnenie tejto povinnosti, predsa len môžu sčasti uhradiť odôvodnené potreby maloletého dieťaťa. Súď pri určovaní výživného na maloleté dieťa musí preto prihliadať aj na to, do akej miery sú potreby maloletého hradené z takýchto zdrojov. Taktiež poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 650/15, z ktorého relevantnú časť týkajúcu sa posúdenia otázky podieľania sa maloletých detí na životnej úrovni svojich rodičov. V kontexte uvedeného podotkol, že súdy vôbec nezohľadnili jeho vysoké náklady na prácu v Švajčiarsku, kde má na ich pomery podpriemerný plat s tým, že si platí nájomné vo Švajčiarsku a na Slovensku, aby sa mohol

stretávať so synom. Taktiež neboli zohľadnené životné náklady oprávnených, ktoré sú nevyhnutné a potrebné, lebo takto nastavené výživné nemôže byť z dlhodobého hľadiska udržateľné.

32. Podľa § 421 ods.1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom, rozhodovaná rozdielne.

33. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

34. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi právnou otázkou a rozhodovacou praxou odvolacieho súdu. Pre právnú otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (R 83/2018, R 71/2018).

35. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková. Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú, ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (sp. zn. 4Cdo/64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

36. V danom prípade dovolateľ zastúpený kvalifikovaným zástupcom, pri vymedzení dovolacieho dôvodu uplatneného v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, namietaním tvrdeného odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe nepostupoval v súlade s náležitosťami jeho vymedzenia vyplývajúcimi z § 432 CSP.

37. K dovolateľom namietanej otázke určenia výšky výživného na maloleté deti a tvrdeného nezohľadnenia poberania prídavkov na deti matkou, ako aj daňového bonusu, dovolací súd uvádza, že určenie výživného je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci nezameniteľných s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Každé jedno rozhodnutie o výživnom na maloleté dieťa je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výživného postupujú sudy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach (sp. zn. 5Cdo/87/2017, 8Cdo/50/2017). Zákonná vyživovacia povinnosť oboch rodičov neznamená mechanickú rovnosť, ale vychádza z individuálnych schopností, možností a majetkových pomerov každého z rodičov. Pri rozhodovaní o rozsahu vyživovacej povinnosti rodičov k dieťaťu je vyjadrená aj zásada úmernosti životnej úrovne rodičov, aby aj zvýšené odôvodnené potreby, ktoré možno dieťaťu poskytnúť z príjmu otca, boli zabezpečené výživným určeným v zodpovedajúcej miere. Odôvodnenosť potrieb vyjadruje požiadavku, aby plnením vyživovacej povinnosti boli uspokojené všetky náklady vo vzťahu dieťaťu, ktoré možno očakávať. Ich miera je závislá od veku, duševnej a fyzickej vyspelosti, zdravotného stavu, záujmov, a pod., preto nemožno dospieť k všeobecnému platnému záveru, lebo potreby detí vtom istom veku sa môžu odlišovať. Napokon ani namietané zverenie maloletého G. od osobnej starostlivosti matky, nemožno považovať za vymedzenie dovolacieho dôvodu v súlade s náležitosťami v zmysle § 432 CSP.

Zhodnotenie výchovného prostredia rodičov bolo výsledkom znaleckého posúdenia, z ktorých záverov súdy nižších inštancií vychádzali. Preto uplatnené námietky týkajúce sa skutkových okolností, ich posúdenie a vyhodnotenie odvolacím súdom, nemožno považovať za odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu s prihliadnutím aj k tomu, že posúdenie odôvodnených potrieb maloletého dieťa, možností a schopností rodičov, ako aj ich majetkových a osobných pomerov, a vhodnejšie výchovného prostredia, ktoré bude v záujme maloletého dieťaťa zodpovedá vždy individuálnym okolnostiam konkrétnej veci, ktoré sú skutkovej povahy. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštalcie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej a druhej inštalcie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018). Napokon ani v snahe autenticky porozumieť obsahu textu dovolania (IV. ÚS 15/2021, I. ÚS 336/2019), aplikujúc ustanovenie § 124 CSP v spojení s čl. 11 ods. 1 až 3 Základných princípov CSP, dovolací súd nedospel k vyabstrahovaniu žiadnej právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej dovolacieho súdu. V dôsledku nevymedzenia relevantnej právnej otázky v zmysle tohto ustanovenia neboli splnené predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu.

38. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd odmietol dovolanie v súlade s § 447 písm. f) CSP z dôvodu nevymedzenia dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

39. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v potvrdzujúcom výroku o neupravení styku otca s maloletými deťmi a v súvisiacom výroku o trovách konania v súlade s § 449 ods. 1 CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 450 CSP. Vo vzťahu k námietke otca proti výroku o povinnosti zaplatiť trovy konania štátu, dovolací súd len dodáva, že k zrušeniu tohto výroku došlo len ako súvisiaceho výroku, preto vecnú správnosť namietaného výroku vecne neposudzoval.

40. Podľa § 455 CSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštalcie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu.

41. V ďalšom konaní bude úlohou odvolacieho súdu opätovne prejednať a rozhodnúť o podanom odvolaní otca vo vzťahu k úprave styku s maloletými deťmi v súlade s § 25 Zákona o rodine.

42. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania a o trovách pôvodného konania vrátane trov konania štátu rozhodne odvolací súd v súlade s § 2 CMP v spojení s § 49, § 52 a nasl. CMP a § 453 ods. 1 a 3 CSP.

43. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.